

Natuurtoets tennispark te Wormer

Toetsing in het kader van de Wet Natuurbescherming

G&G-rapport 2023-006

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Natuurtoets tennispark te Wormer

Toetsing in het kader van de Wet Natuurbescherming

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2023-006

Datum	31 januari 2023
Versie	V2

Gecontroleerd door: F.M. van Groen

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Het plangebied.....	7
1.3	Leeswijzer	8
2	Methode	9
2.1	Soortbescherming.....	9
2.1.1	Bronnenstudie	9
2.1.2	Potentiebeoordeling.....	9
2.1.3	Verwerking	10
2.2	Habitattoets	10
2.3	BPL	10
3	Projectbeschrijving	12
3.1	Huidige situatie	12
3.2	Werkzaamheden en plansituatie.....	12
4	Soortbescherming Wnb	14
4.1	Beschrijving aanwezige biotopen	14
4.2	Beschermde soorten.....	16
4.2.1	Planten	16
4.2.2	Vissen	16
4.2.3	Amfibieën	16
4.2.4	Vogels	18
4.2.5	Grondgebonden zoogdieren	19
4.2.6	Vleermuizen	20
4.2.7	Overige fauna	23
4.3	Conclusie beschermde soorten	24
4.4	Effectbeoordeling	25
4.4.1	Amfibieën	25
4.4.2	Vogels	25
4.4.3	Grondgebonden zoogdieren	26
4.4.4	Vleermuizen	26
5	Habitattoets	29
5.1.1	Gevoeligheid van de habitattypen en soorten.....	30

5.2.1	Geluid en trillingen	31
5.2.2	Licht	31
5.2.3	Optische verstoring.....	32
5.2.4	Mechanische effecten	32
5.2.5	Cumulatieve effecten	33
5.3	Conclusie Voortoets	33
6	Toetsing Bijzonder Provinciaal Landschap	34
6.1	Kernkwaliteiten	35
6.1.1	Aardkundige en landschappelijke karakteristiek.....	36
6.1.2	Openheid en ruimtebeleving.....	37
6.1.3	Ruimtelijke dragers.....	38
6.2	Effectbeoordeling project op weidevogels	39
6.3	Alternatieve locatie en belang	40
6.4	Compensatie	41
6.5	Conclusie	41
7	Samenvatting van de conclusies	42
7.1	Toetsing soortbescherming Wnb.....	42
7.2	Habitattoets	42
7.3	Toetsing BPL	42
7.4	Zorgplicht	43
7.5	Aanbevelingen ter bevordering van natuur.....	44
8	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	45
9	Bijlagen	48

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

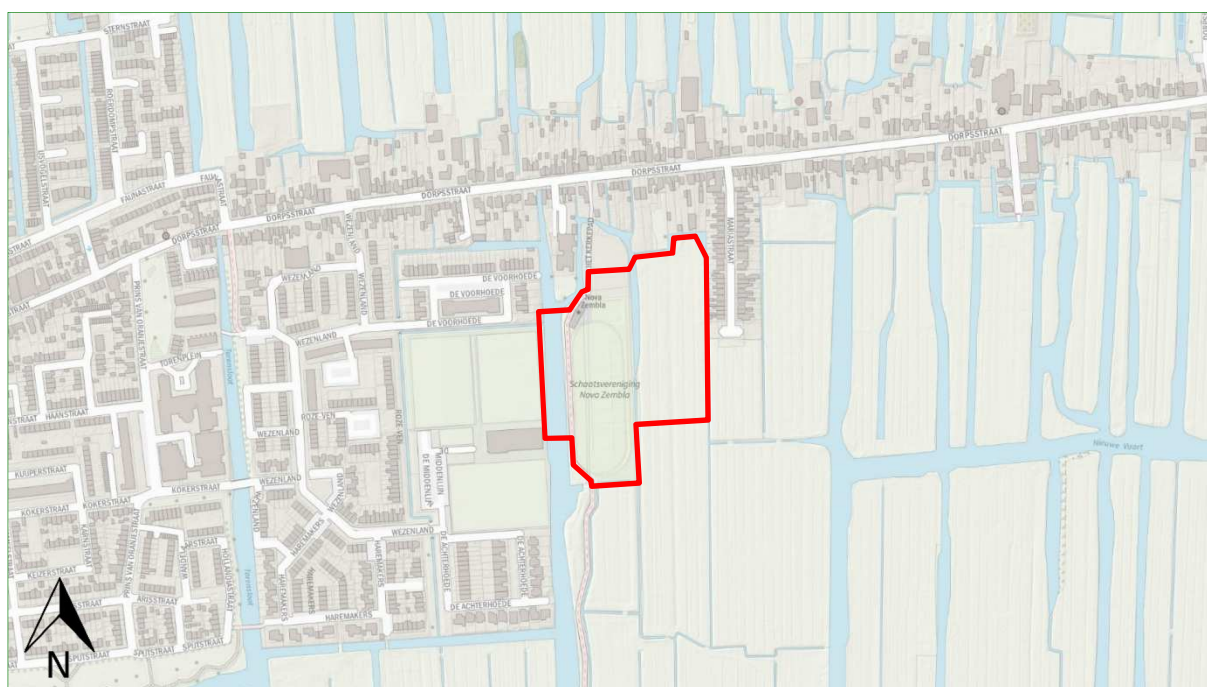
De gemeente Wormerland is voornemens om ter plaatse van de huidige natuurijsbaan een tennispark te realiseren. Daarbij zal de huidige natuurijsbaan verplaatst worden naar het naastgelegen grasland en worden verwijderbare lichtmasten en een brug geplaatst. Ten westen van het te toekomstige tennispark zullen één of twee voetgangersbruggen richting de voetbalvereniging en woonwijk gerealiseerd worden.

Sweco Nederland heeft hiervoor een schetsontwerp opgesteld en werkt momenteel aan een voorlopig ontwerp en aan de noodzakelijke onderzoeken voor de ruimtelijke procedures. Voor het onderdeel ecologie heeft Sweco Nederland aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot opdracht gegeven de realisatie van het tennispark te toetsen aan de landelijke en provinciale natuurwetgeving.

Onder de Wet Natuurbescherming (Wnb) valt soortbescherming en ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving, in het bijzonder die van de Natura 2000-gebieden en betreffende behoud van grootschalige houtopstanden (zie Bijlage 1.3).

Naast bepalingen uit de Wnb kunnen gebieden ook beschermd zijn onder de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) als onderdeel van het 'Natuurnetwerk Nederland' (NNN, voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) of als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) aangewezen zijn'.

Figuur 1.
Ligging van het plangebied tennispark te Wormer.

Natura 2000

Het plangebied ligt op meer dan 190 meter afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (zie Figuur 2 en Figuur 3). Gezien de ligging van het plangebied in de nabijheid van het Natura 2000-gebied 90 – Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder is een toetsing van de gevolgen van dit plan voor dit Natura 2000-gebied aan de orde.

Gezien de toename van stikstofemissie in de aanlegfase van het project is wellicht een berekening van precieze emissie en depositie van stikstof wenselijk voor dit project. Het betreft een zogenaamde 'Aerius'-berekening. Aanbevolen wordt hierover vooroverleg te voeren met het bevoegd gezag, de Provincie Noord-Holland.

Houtopstanden

Er worden geen buiten de (volgens de Wnb bepaalde) bebouwde kom gelegen beplantingen gekapt, groter dan 1000 m². Daarnaast voorziet het plan niet in het kappen van meer dan 20 bomen in een rijbeplanting. Op grond hiervan wordt het plangebied niet beschermd als bijzondere houtopstand.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het NNN, inclusief de zogenaamde verbindingszones die verschillende NNN-gebieden kunnen verbinden (zie Figuur 2).

De bescherming van gebieden als NNN-gebied is een planologische bescherming die alleen geldt voor ingrepen binnen de gebieden. 'Externe werking' op deze gebieden hoeft niet getoetst te worden. Wel dient te worden bekeken of een project valt onder 'een goede ruimtelijke ordening'. De vraag is daarbij of de locatie wel de beste is voor deze bestemming (ook met het oog op natuurwaarden) en of de gevolgen van het plan het nabijgelegen NNN-gebied niet in betekende mate aantasten. In het geval van het beschreven project wordt op grond van locatie, aard van het werk en afscherming geen belangrijke invloed verwacht op NNN-gebieden.

Bijzonder Provinciaal Landschap

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is het regime voor bescherming in Noord-Holland voor gebieden die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL is beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. De voormalige beschermingsregimes Bufferzones, Aardkundig Monument en Weidevogelleefgebied zijn geborgd in de kernkwaliteiten.

Gezien de ligging van het plangebied binnen BPL-nummer 29. "Wormer- en Jisperveld" (zie Figuur 2 en Figuur 4) is een toetsing van de gevolgen van dit plan voor de effecten op de kernkwaliteiten in het BPL aan de orde.

Conclusie

In dit rapport worden daarom de volgende toetsen uitgevoerd:

- ♣ Toetsing soortbescherming Wnb.
- ♣ Voortoets Natura 2000
- ♣ Toetsing BPL.

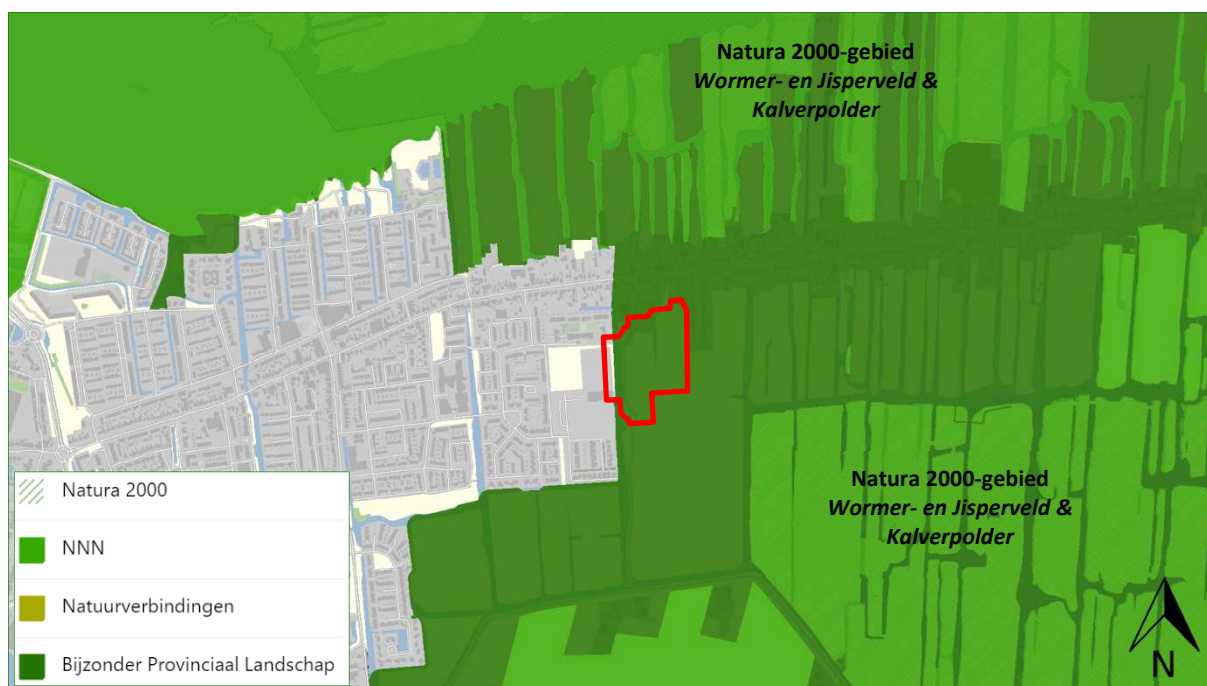
1.2 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het plangebied aangegeven. In Figuur 2 is de ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde gebieden (Natura 2000-gebied, BPL, natuurverbindingen en het NNN) aangegeven. In Figuur 3, staat het plangebied ten opzichte van de precieze omgrenzing van het nabijgelegen Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder aangegeven.

Het plangebied betreft een natuurisbaan en jeu de boulesbaan met verenigingsgebouw en een naastgelegen grasland. Het bevindt zich aan de westrand van de dorpse bebouwing van Wormer. Ten noorden van het plangebied bevindt zich een verharde parkeerplaats en de lintbebouwing langs de Dorpsstraat. Ten noorden van deze lintbebouwing ligt de grote plas Het Zwet en natuurgebied Polder Wormer, Jisp en Neck. Ten westen van het plangebied bevindt zich de voetbalvereniging WSV 1930 en een sporthal. Ten zuiden en ten oosten van het plangebied bevinden zich open graslandpercelen.

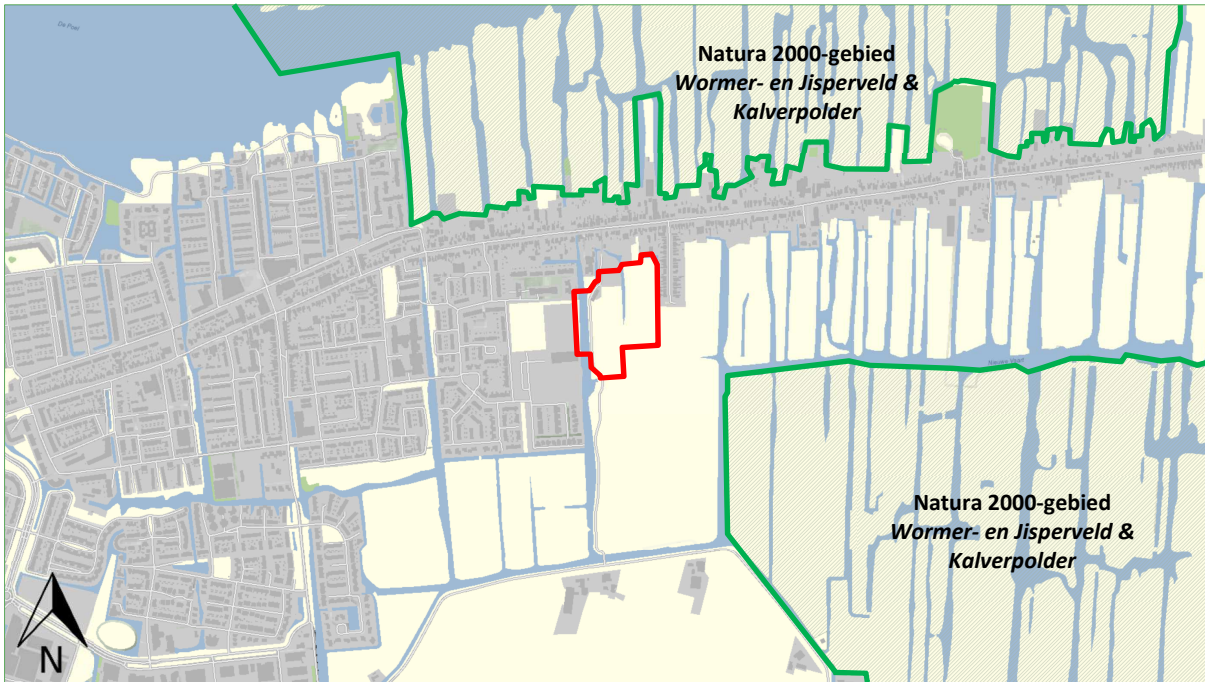
Figuur 2.

Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebied, BPL, natuurverbindingen en het NNN.

Figuur 3.

Ligging van het plangebied (rood) en de precieze omgrenzing van Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (groen).

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt aangegeven hoe de toetsing is uitgevoerd. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van het project dat getoetst moet worden. In hoofdstuk 4 worden soort beschermende bepalingen uit de Wnb getoetst.

De voortoets staat beschreven in hoofdstuk 5. In de voortoets worden de effecten van het project op de relevante natuurwaarden van het nabijgelegen Natura 2000-gebied globaal beoordeeld.

In hoofdstuk 6 wordt het project getoetst aan het beleid voor gebieden die zijn aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) in de provincie Noord-Holland.

Tenslotte worden in hoofdstuk 7 en 8 de conclusies op een rij gezet en wordt een literatuurlijst gepresenteerd.

In Bijlage 1 wordt aangegeven hoe de wetgeving rond Natura 2000-gebieden is ontstaan en wat deze wetgeving precies inhoudt. Tevens komt de bescherming van soorten aan de orde.

2 Methode

2.1 Soortbescherming

Hieronder wordt aangegeven hoe is onderzocht welke soorten te verwachten zijn binnen het plangebied. Speciale aandacht is uitgegaan naar die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, specifieke maatregelen moeten worden getroffen of ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van dit plan.

2.1.1 Bronnenstudie

Om een inschatting te maken van eventueel aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied is bestaande literatuur geraadpleegd. Op basis van literatuurgegevens en informatie, samengebracht in bijvoorbeeld de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFP), is bekeken in hoeverre (beschermde) soorten in het verleden zijn aangetroffen in- en rond het plangebied.

Voor het onderzoek van de NDFP is het kilometerhok onderzocht waarbinnen het plangebied is gelegen en de acht daaromheen gelegen kilometerhokken, rekening houdend met relevante, overeenkomstige biotopen tussen plangebied en omgeving.

In de database is gezocht naar gegevens van beschermde soorten of soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen die niet zijn vrijgesteld. Hierbij is gekeken naar waarnemingen in de afgelopen 10 jaar. Vervolgens is een interpretatie gedaan met betrekking tot de aard en de waarde van de waarnemingen (bijvoorbeeld overvliegend of verblijvend, de onderzoeksinspanning en de kans dat de situatie ter plaatse veranderd is).

Het gebied is in 2019 zeer uitgebreid geïnventariseerd als onderdeel van een weidevogelonderzoek in Noord-Holland (KORTHORST ET AL., 2019).

Naast de genoemde inventarisaties en het onderzoek van de NDFP zijn relevante verspreidingsatlassen en eventueel andere literatuur en websites geraadpleegd om de ecologische vereisten van soorten in samenhang met de verspreiding te bekijken.

2.1.2 Potentiebeoordeling

Het plangebied is op 17 januari 2023 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar).

2.1.3 Verwerking

Met behulp van analyse en expertkennis is op basis van de verzamelde gegevens en de aangetroffen biotopen een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in- en nabij het plangebied.

Op grond van de plannen is (voor zover mogelijk) een korte effectbeoordeling gemaakt van de plannen op de te verwachten soorten.

Als negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten wordt aangegeven of specifieke maatregelen moeten worden genomen en/of ontheffing dient te worden aangevraagd.

2.2 Habitattoets

Alhoewel in de wet het begrip 'habitattoets' niet voorkomt, wordt dit begrip in de praktijk veel gebruikt. De habitattoets dient om vast te stellen of, en zo ja, onder welke voorwaarden een nieuwe menselijke activiteit in en rondom een Natura 2000-gebied kan worden toegelaten.

Volgens de Wnb is het verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor, het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

De vergunningplicht is dus beperkt tot die projecten die, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen/projecten, significante gevolgen kunnen hebben voor de relevante natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. Het begrip 'natuurlijke kenmerken' moet worden gerelateerd aan de instandhoudings-doelstellingen voor het gebied: ze hebben te maken met de ecologische functies.

Wanneer op voorhand in een voortoets op basis van objectieve en navolgbare gegevens met zekerheid significante gevolgen zijn uitgesloten, dan geldt geen vergunningplicht.

Wanneer er wel kans is op een significant negatief effect van het project op de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, is een passende beoordeling vereist.

De toetsing is uitgevoerd aan de hand van beschikbare literatuur, meest afkomstig van het ministerie van EZ en uit de rekentool Aerius (habitattypen).

2.3 BPL

In een toetsing met betrekking tot een Bijzonder Provinciaal Landschap wordt onderzocht in hoeverre plannen of ingrepen negatieve gevolgen voor de kernkwaliteiten van een BPL hebben en zo ja, welke oppervlakte van het gebied en welke kernkwaliteiten

negatief beïnvloed worden. De toetsing beperkt zich tot activiteiten binnen het BPL. Er wordt alleen getoetst op die kernkwaliteiten die voorkomen in het gedeelte van het betrokken BPL dat wordt beïnvloed door de plannen.

3 Projectbeschrijving

In onderstaande paragrafen wordt een overzicht gegeven van de situatie die getoetst moet worden.

3.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft een natuurijsbaan en jeu de boulesbaan met verenigingsgebouw en een naastgelegen grasland. Het verenigingsgebouw bevindt zich aan de noordwestkant van het plangebied, nabij de entree tot het terrein. De jeu de boulesbaan bevindt zich aan de noordkant van het plangebied. De natuurijsbaan stond tijdens het veldbezoek onderwater. Tussen de natuurijsbaan en het naastgelegen grasland bevindt zich een watergang. Ten westen van het de natuurijsbaan bevindt zich een veelgebruikt voet-/fietspad en een brede watergang.

3.2 Werkzaamheden en plansituatie

Op de locatie van een natuurijsbaan zal een tennispark gerealiseerd worden. Het tennispark zal tien tennisbanen, één mini-tennisbaan, jeu de boulesbanen, vier padelbanen en een centraal gelegen clubgebouw omvatten. Het bestaande verenigingsgebouw zal gesloopt worden.

De huidige natuurijsbaan zal verplaatst worden naar het naastgelegen grasland en er worden verwijderbare lichtmasten en een brug geplaatst.

Ten westen van het te toekomstige tennispark zullen één of twee voetgangersbruggen richting de voetbalvereniging en woonwijk gerealiseerd worden. Het tennispark zal worden afgeschermd door een singel bestaande uit struiken.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit sloop van bebouwing met benodigd hak- breek- en zaagwerk, het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vergraven van de bodem en/of het opbrengen van grond.

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen of licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

Planning

De bouw van het clubgebouw zal omstreeks één jaar in beslag nemen, de aanleg van de tennisbanen en ijsbaan ongeveer een half jaar.

Er zal alleen overdag gewerkt worden, globaal tussen 7.00 en 16.00 uur.

Materieel

Voor de bouw van het clubgebouw zal onder meer gebruik worden gemaakt van een heistelling voor heiwerk en een telekraan voor diverse hijswerkzaamheden. Verder zal bouw materiaal aangevoerd worden met vrachtauto's.

Voor de aanleg van de tennisbanen zal een graafmachine, tractoren en een shovel worden ingezet.

4 Soortbescherming Wnb

In dit hoofdstuk worden eerst de biotopen beschreven die aanwezig zijn binnen het plangebied. Vervolgens worden de beschermde soorten beschreven per soortgroep. In de beschrijving wordt per soortgroep eerst aangegeven welke soorten (volgens opgave van het NDFF en literatuur) in het verleden of tijdens het afgelegde veldbezoek zijn aangetroffen. Vervolgens wordt vermeld welke soorten op grond van aanwezige biotopen te verwachten zijn en welke gebruiksfuncties het plangebied kan hebben voor deze soorten.

4.1 Beschrijving aanwezige biotopen

Bebouwing

De bebouwing van het plangebied betreft een verenigingsgebouw dat bestaat uit één bouwlaag en een plat dak bedekt met bitumen. In het verenigingsgebouw zijn spouwmuren aanwezig. Aan de noordwest, noordoost en zuidoostkant van de bebouwing werden open stootvoegen aangetroffen. Tevens heeft de bebouwing een metalen daktrim met daaronder een kier.

Het verenigingsgebouw heeft een aanbouw met gevels van groene metalen golfplaten en een bakstenen plint. Deze aanbouw heeft ook een plat dak. In de gevels van de aanbouw werden spleten en gaten waargenomen.

Boschages

Binnen het plangebied ontbreken hoge bomen. Binnen het hekwerk van de jeu de boulesbaan staat één kleine conifeer. Het hekwerk aan de noordkant van de jeu de boulesbaan is begroeid met Klimop.

In de conifeer in het plangebied zijn geen grote nesten, holtes en spleten waargenomen.

Graslanden

Het plangebied bestaat uit twee drassige graslanden met kruiden als Smalle weegbree, Gewoon duizendblad en Ridderzuring. Eén van de graslanden was de natuurijsbaan die ten tijde van het onderzoek onder water stond. Tussen begin maart en half maart zal het water afgevoerd worden. Op het natte grasland ten oosten van de huidige natuurijsbaan waren de greppels ten tijde van het veldbezoek overstroomd.

Wateren en oevers

Door het plangebied lopen twee watergangen, ten westen en ten oosten van de natuurijsbaan. Beide watergangen zijn breed en diep, hebben natuurvriendelijke oevers en zijn verbonden met de polder ten zuiden van het plangebied. In de oevers van de oostelijke watergang groeit Pitrus.

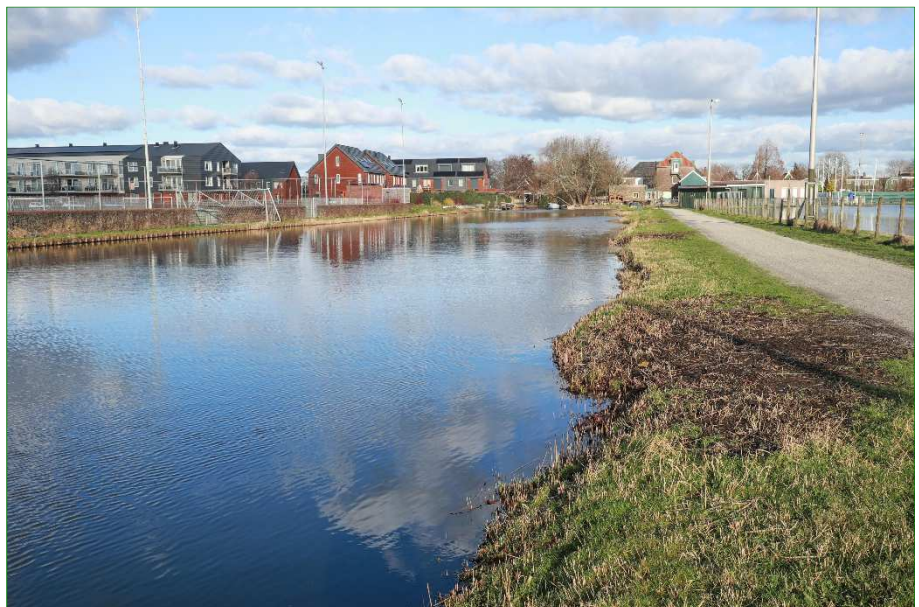
*Het verenigingsgebouw
gezien vanuit oostelijke
richting met op de
voorgond de
natuurijsbaan.*

*De natuurijsbaan met op
de achtergrond
naastgelegen grasland,
de beoogde nieuwe
locatie van de
natuurijsbaan.*

*De watergang aan de
westkant van het
plangebied waar één of
twee bruggen worden
gerealiseerd.*

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Planten

Aangetroffen soorten

In en rond het plangebied is in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde flora waargenomen (NDFP 2013-2023).

Potentie plangebied

In het plangebied wordt geen beschermde flora verwacht. Het plangebied wordt te intensief beheerd en is te voedselrijk om geschikt te zijn voor beschermde plantensoorten.

4.2.2 Vissen

Aangetroffen soorten

In en rond het plangebied zijn in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde vissoorten waargenomen (NDFP 2012-2022).

Potentie plangebied

In en rond het plangebied is geen potentie voor beschermde vissoorten aanwezig.

4.2.3 Amfibieën

Aangetroffen soorten

De Rugstreeppad is bekend van de omgeving van het plangebied, de soort werd op 200 meter afstand van het plangebied vastgesteld (NDFP 2013-2023). De ondergelopen weilanden op 300 meter afstand ten zuidwesten van het plangebied bieden geschikt voortplantingswater. De Rugstreeppad is een beschermde soort die wordt genoemd als soort beschermd onder de Habitatrichtlijn (zie Bijlage 1.2.1).

In en rond het plangebied zijn in het verleden verder geen beschermde, niet vrijgestelde amfibieën waargenomen (NDFP 2013-2023).

Potentie plangebied

Het plangebied levert geschikt voortplantingswater voor enkele algemene soorten amfibieën zoals Gewone pad, Kleine watersalamander, Bruine kikker of Groene kikker (bastaardkikker en/of Meerkikker). Al deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

In het plangebied is tevens geschikt landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze amfibieën.

-Rugstreeppad

Het onderzoeksgebied is geschikt voor de Rugstreeppad. De soort is ook in het verleden in de directe omgeving aangetroffen. Het water

van de natuurijsbaan zal tussen begin maart en half maart afgevoerd worden, maar door de hoge waterstand waren delen van de overige graslanden binnen het plangebied ondergelopen. Het valt niet uit te sluiten dat in het plangebied tijdens de voortplantingsperiode mogelijk geïsoleerd, ondiep water ligt dat door de dieren kan worden gebruikt als voortplantingsbiotoop.

In het plangebied is tevens geschikt landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze soort. De aanwezige opgeslagen materialen op het terrein kunnen door de soort gebruikt worden als landbiotoop.

De greppels en overige lage delen van de natuurijsbaan en naastgelegen grasland bevatten tijdens de voortplantingsperiode mogelijk geïsoleerd, ondiep water ligt dat door de dieren kan worden gebruikt als voortplantingsbiotoop.

De aanwezige opgeslagen materialen naast het verenigingsgebouw kunnen door de Rugstreppad gebruikt worden als landbiotoop.

4.2.4 Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het bevoegd gezag maakt onderscheid tussen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten, soorten met jaarrond beschermde nesten (ingedeeld in vier categorieën) en de zogenaamde 'categorie 5-soorten' (zie verder Bijlage 1.2.5).

Aangetroffen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden diverse vogelsoorten waargenomen: Aalscholver, Blauwe reiger (cat. 5), Grauwe gans, Ekster (cat. 5), Kauw, Kokmeeuw, Meerkoet, Slobeend, Smient, Spreeuw (cat. 5) en Wilde eend.

Tijdens het veldbezoek werd de Nijlgans waargenomen. Deze soort wordt als invasieve exoot genoemd op de 'Unielijst' van de NVWA.

Potentie plangebied soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Rondom het plangebied kunnen enkele algemene bos- en struweelvogels tot broeden komen zoals bijvoorbeeld Merel, Houtduif, Winterkoning en Heggenmus.

In het water langs het plangebied broeden mogelijk water- en moerasvogels zoals Meerkoet en Wilde eend.

Op het platte dak in het plangebied kunnen mogelijk soorten als Scholekster, Kleine mantelmeeuw en Zilvermeeuw broeden.

Het is mogelijk dat in de bebouwing categorie 5-soorten broeden als Kool- of Pimpelmees.

Aangetroffen soorten met jaarrond beschermde nesten

In de omgeving van het plangebied zijn in het verleden Huismus (cat. 2) en Gierzwaluw (cat. 2) vastgesteld. Verder zijn broedplaatsen van Steenuil (cat. 1) nabij het plangebied bekend. In de omgeving van het plangebied zijn daarnaast in het verleden Grote gele kwikstaart (cat. 3), Kerkuil (cat. 3), Ooievaar (cat. 3), Slechtvalk (cat. 3), Boomvalk (cat. 4), Buizerd (cat. 4), Havik (cat. 4), Ransuil (cat. 4), Sperwer (cat. 4) en Wespendif (cat. 4) vastgesteld. Deze soorten hebben echter geen aantoonbare binding met het plangebied. De meeste bekende waarnemingen betreffen overvliegende (trek)vogels of deze soorten hebben gebroed in andere biotopen zoals bebouwing en bos in de omgeving (NDFP 2013-2023). De soorten broeden niet in de directe omgeving van het plangebied.

Tijdens het veldbezoek werden geen vogels met jaarrond beschermde nesten of sporen (nesten) daarvan waargenomen.

In het plangebied en de directe omgeving ervan zijn geen waarnemingen bekend van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten met binding aan het gebied (NDFP 2013-2023).

Potentie soorten met jaarrond beschermde nesten

Omdat geen (geschikte) bebouwing en bomen aanwezig zijn en geen sporen of nesten werden waargenomen, wordt uitgesloten dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied.

Huismussen broeden in huizen met zadeldaken en dakpannen of in schuren, vaak aan de rand van (dorpse) bebouwing. Gebouwen met platte daken zijn niet geschikt. Deze soort stelt aan zijn leefgebied ook aanvullende eisen zoals de aanwezigheid van dekking biedende struiken in bijvoorbeeld tuinen, zandplekken en/of voederplaatsen. Het plangebied biedt onder andere vanwege het ontbreken van deze elementen geen essentieel leefgebied voor de Huismus.

Gierzwaluwen gebruiken vooral gebouwen in de binnenstad om in te nestelen. De Gierzwaluw nestelt graag onder dakpannen en dakranden, loodslabben of in houten daklijsten. Gebouwen met platte daken zonder speciale kasten zijn niet geschikt voor de soort. Er werden ook geen geschikte gaten met 'vrije uitvalmogelijkheden' gezien in de bebouwing. Gierzwaluwen kunnen niet op eigen kracht opstijgen omdat hun poten te zwak zijn om af te zetten.

Het is mogelijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Sperwer of Buizerd. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten.

4.2.5 Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen soorten.

Tijdens het veldbezoek werd de Haas waargenomen. Deze soort is in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zie verder Bijlage 1.2.1).

Rond het plangebied zijn in het verleden Noordse woelmuis en kleine marterachtigen (Hermelijn) waargenomen (NDFF 2013-2023). Kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel) zijn beschermde soorten die worden genoemd als 'andere soort' (zie Bijlage 1.2.1). De Noordse woelmuis is beschermd onder de Habitatrichtlijn (zie Bijlage 1.2.1).

De Hermelijn werd op 350 meter afstand ten zuidoosten van het plangebied vastgesteld in de omringende graslanden. De Noordse woelmuis werd op één kilometer afstand ten zuidoosten van het plangebied vastgesteld in de natte oevers tussen de graslanden.

Van alle genoemde soorten zijn meerdere waarnemingen bekend. Hierboven zijn de dichtst bij het plangebied gelegen waarnemingen genoemd.

De natte, extensief gebruikte graslanden bij vochtige kruidenrijke oevervegetatie nabij schoon en helder water bieden mogelijk een geschikt leefgebied voor Noordse woelmuis.

In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van deze soorten.

Potentie plangebied

Het is mogelijk dat in het gebied enkele (kleine) zoogdieren voorkomen zoals Noordse woelmuis, kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel), Haas en verschillende algemene soorten (spits)muizen. De Haas en verschillende algemene soorten (spits)muizen zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Het onderzoeksgebied is geschikt voor de Noordse woelmuis. In het plangebied zijn natte, extensief gebruikte graslanden en is vochtige kruidenrijke oevervegetatie nabij schoon en helder water aanwezig. Daarnaast is de Noordse woelmuis gevoelig voor concurrentie door Veldmuis en Aardmuis, die niet zijn waargenomen binnen het plangebied (NDFP 2013-2023).

Het is mogelijk dat incidenteel kleine marterachtigen die elders verblijven, in het plangebied voorkomen. Gezien de grootte en geschiktheid betreft het geen essentieel deel van hun leefgebied. In de omgeving van het plangebied is bovendien veel meer geschikt biotoop aanwezig.

4.2.6 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op zeer duidelijk te onderscheiden manieren van een leefgebied gebruik maken. Belangrijke gebruiksfuncties zijn verblijfplaats, foerageergebied of (deel van) een vliegroute.

De manier waarop vleermuizen een gebied gebruiken kan door het jaar verschillen, een gebouw of een boom kan bijvoorbeeld tijdelijk gebruikt worden als verblijfplaats maar in andere delen van het jaar ongebruikt blijven.

Aangetroffen vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn vier soorten vleermuizen vastgesteld (NDFP 2013-2023). Het betreft Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis. De meeste waarnemingen betroffen foeragerende en langsvliegende exemplaren.

Van de Gewone dwergvleermuis zijn meerdere zomerverblijven bekend in de omgeving van het plangebied (NDFP 2013-2023).

Potentie verblijfplaatsen

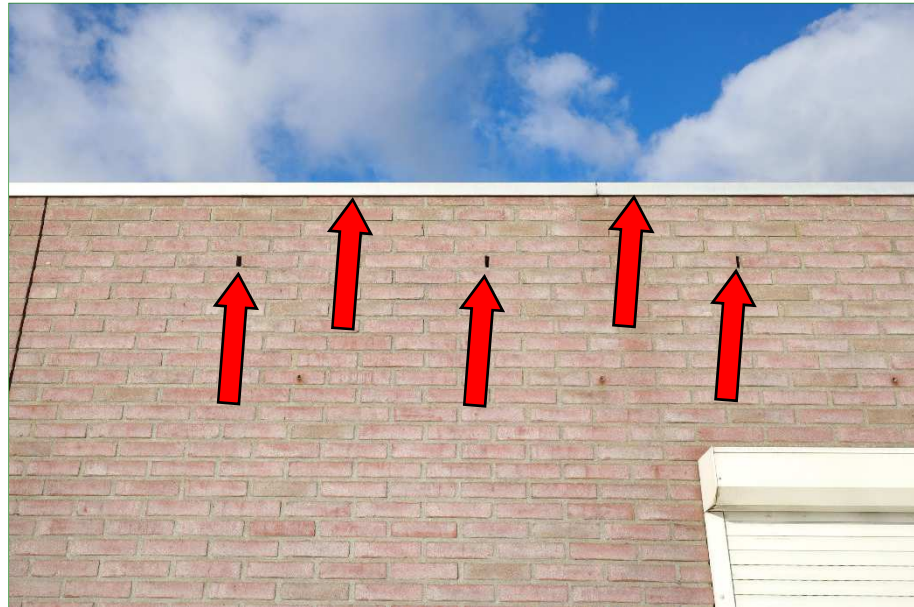
Als potentie voor verblijfplaatsen niet is uit te sluiten dan dient gericht nachtelijk onderzoek plaats te vinden om eventuele precieze verblijfloccaties vast te stellen. De bekende waarnemingen (bijvoorbeeld uit de NDFP) zijn niet volledig en geven daarom geen uitsluitel en tijdens de quickscan zijn achterliggende holtes die kunnen dienen als verblijfplaats, niet verder te inspecteren of te onderzoeken. Tevens is gebruik door vleermuizen in het verleden hiermee niet uit te sluiten.

De waargenomen spleten in de muren en daken geven mogelijk toegang tot voor vleermuizen geschikte holtes. Te denken valt aan gebouwbewonende soorten zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

Andere gebouwbewonende soorten zoals Kleine dwergvleermuis, Meervleermuis, Tweekleurige vleermuis (Gewone) grootoorvleermuis, etc. zijn zeldzaam en worden op voorhand niet verwacht in de onderzochte bebouwing. Deze soorten dienen tijdens vervolgonderzoek (zie §4.5) wel te worden onderzocht en als tijdens vleermuisonderzoek indicatieve waarnemingen worden gedaan van deze soorten, moeten bezoekerondes en bezoektijden worden aangepast conform het geldende onderzoeksprotocol, zodat het eventuele voorkomen van deze soorten volledig in beeld wordt gebracht.

Gezien de aard van de bebouwing is tijdelijk verblijf in de zomer en in de paarperiode het meest waarschijnlijk. Er worden gezien de beperkte buffering van de aanwezige holtes geen (massa)winterverblijven verwacht. Laat in het najaar aanwezige vleermuisverblijven zouden in warme periodes in de winter wél gebruikt kunnen worden door actieve vleermuizen die nog niet in (diepe) winterrust zijn.

De spleten en gaten bevinden zich in de spouwmuur en onder metalen daktrimmen. De potentie bevindt zich alleen op de noordwest, noordoost en zuidoostkant van de bebouwing.

De openingen in de spouwmuur en onder metalen daktrimmen (rode pijl) aan de noordwest, noordoost en zuidoostkant van de bebouwing geven mogelijk toegang tot voor vleermuizen geschikte achterliggende ruimtes.

Op dit kaartje van het plangebied zijn de aangetroffen potentieel voor vleermuizen geschikte onderdelen van de bebouwing aangegeven met blauwe lijnen.

Potentie foerageergebied

Het plangebied is geschikt voor foeragerende vleermuizen. De schaars aanwezige luwe plekken kunnen zorgen voor concentraties van insecten waardoor vleermuizen worden aangetrokken.

Potentie vliegroute

Het plangebied kan als onderdeel van een langere landschapslijn onderdeel uitmaken van een vliegroute van vleermuizen. De doorlopende watergangen in het plangebied kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute van en naar foerageergebied of verblijfplaatsen.

4.2.7 Overige fauna**Aangetroffen soorten**

Er zijn waarnemingen bekend van Ringslang in de omgeving van het plangebied (NDFP 2013-2023). Deze soort werd op 400 meter van het plangebied waargenomen nabij de bebouwing grenzend aan het natuurgebied Polder Wormer, Jisp en Nek.

Potentie plangebied

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor overige beschermde diersoorten in verband met het ontbreken van geschikt biotoop.

In het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor de Ringslang. Er zijn geen geschikte natte terreindelen met hopen riet en maaisel aanwezig waar de Ringslang zich zou kunnen voortplanten.

4.3 Conclusie beschermde soorten

Op grond van §4.2.1 t/m §4.2.7 zijn beschermde, niet vrijgestelde soortgroepen te verwachten die staan weergegeven in Tabel 1. In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen de aangetroffen soortgroepen in en nabij het plangebied en de potenties daarvoor binnen het plangebied. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen mogelijk (incidentele) aanwezigheid en gebruik als essentieel leefgebied (zoals bijvoorbeeld vaste verblijfplaatsen).

In §4.4 wordt onderzocht welke gevolgen voor deze soortgroepen worden verwacht door het uitvoeren van de plannen.

Tabel 1.

Eerder volgens literatuuropgave vastgestelde soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten in/nabij het plangebied (kolom 2), mogelijk (incidenteel) voorkomende beschermde, niet vrijgestelde soorten in het plangebied (kolom 3) en verwachte voorkomen van essentieel leefgebied van beschermde, niet vrijgestelde soorten binnen het plangebied met verwachte beschermde functie (kolom 4). Indien de potentieel aanwezige beschermde functie wordt genoemd in kolom 4 valt deze automatisch onder essentieel leefgebied voor de mogelijk aanwezige soort(en).

Beschermde, niet vrijgestelde soorten	Aangetroffen nabij het plangebied (literatuur en veldbezoek)	Mogelijk aanwezig in plangebied	Mogelijk beschermde functie aanwezig binnen het plangebied
Planten	nee	nee	nee
Vissen	nee	nee	nee
Amfibieën	NDFF	ja	voortplantingsbiotoop en landbiotoop (Rugstreepad)
Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten	veldbezoek	ja	niet-jaarrond beschermde nesten
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	NDFF	incidenteel	nee
Grondgebonden zoogdieren	NDFF	ja	voortplantingsbiotoop (Noordse woelmuis)
Vleermuizen	NDFF	ja	Verblijfplaats (meerdere soorten)
Overige beschermde fauna	NDFF	nee	nee

4.4 Effectbeoordeling

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden in het plangebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de nieuwe situatie.

De te verwachten soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten worden in dit hoofdstuk besproken. Ze zijn samengevat in de derde kolom van Tabel 1. De aanwezigheid van deze soortgroepen kan van invloed zijn op de verdere procedure. De (negatieve) effecten die kunnen optreden bij de werkzaamheden worden onderzocht. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

Voor andere soortgroepen met niet beschermde of vrijgestelde soorten geldt altijd de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

4.4.1 Amfibieën

In het plangebied is potentieel geschikt landbiotoop en voortplantingsbiotoop voor Rugstreeppad aanwezig. Vanwege het vergraven van terreindelen is het mogelijk dat vaste rust- of verblijfplaatsen van de Rugstreeppad worden beschadigd, of vernield. Ook kunnen aanwezige dieren worden gedood. Het is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soort.

Als de soort aanwezig is zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de gevoelige perioden en zal vervangend leefgebied worden gecreëerd voor de Rugstreeppad. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

4.4.2 Vogels

Vogelnesten kunnen worden vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het slopen van bebouwing, diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatie-toplaag.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk – voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels – het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen

nesten aanwezig zijn. Hierbij mogen geen mogelijke nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels ongeschikt of ontoegankelijk worden gemaakt!

'Categorie 5'-soorten

Gezien de aanwezige biotopen in de nabijheid van het plangebied zullen de (mogelijk) aanwezige vogelsoorten die genoemd worden als 'categorie 5'-soort (Kool- of Pimpelmees), kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied. Er gelden geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die een jaarrond beschermde status van nesten van deze soorten rechtvaardigen. Overigens geldt ook voor deze soorten dat activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats moeten vinden.

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Voor het mogelijk incidentele gebruik van het plangebied door vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied (Huismus, Sperwer of Buizerd), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.

4.4.3 Grondgebonden zoogdieren

Bij het verwijderen van de top laag en het vergraven van de bodem of de oevers kan schade optreden voor beschermde zoogdieren (Noordse woelmuis). Het is derhalve noodzakelijk om voorafgaand aan het werk vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren (Noordse woelmuis).

Kleine marterachtigen

Voor incidenteel aanwezige kleine marterachtigen wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de geringe grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. Het plangebied biedt onder andere vanwege deze redenen geen essentieel leefgebied voor kleine marterachtigen en de dieren kunnen gemakkelijk uitwijken.

4.4.4 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Bij de sloop van de gebouwen zouden vaste rust- of verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen beschadigd of vernield kunnen worden. Het is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soorten. Hierbij dient ook de naaste omgeving van het plangebied betrokken te worden.

Foerageergebied

Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk tijdelijk uitwijken.

Na realisatie van de plannen zal vanwege de ontwikkelde begroeiing en gerealiseerde bebouwing de beschutting toenemen en zal het terrein geschikt blijven voor foeragerende vleermuizen.

Vliegroutes

Er zijn diverse vergelijkbare beschutte landschapslijnen in de nabijheid van het plangebied aanwezig die in dezelfde richting lopen en als (alternatieve) vliegroute kunnen worden gebruikt.

4.5 Conclusie effectbeoordeling

Negatieve effecten van de plannen op beschermde soort(en) (indien aanwezig) zijn niet uit te sluiten. Het gaat om Rugstreeppad (landbiotoop en voortplantingsbiotoop), Noordse woelmuis en gebouwbewonende vleermuizen zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

Er is vervolgonderzoek noodzakelijk naar deze beschermde soorten. In Tabel 2 staan de perioden aangegeven wanneer dit onderzoek kan worden uitgevoerd. Tevens wordt het aantal bezoeken vermeld.

Tabel 2.

Optimale periode voor uit te voeren vervolgonderzoek naar beschermde soorten of soortgroepen die zijn aangetroffen of worden verwacht in het plangebied.

**=Te combineren met andere bezoeken.*

Soort/Soortgroep	Optimale periode		Aantal bezoeken
Amfibieën			
Rugstreeppad	voortplantingsbiotoop: april - juli		3
Rugstreeppad*	landbiotoop: juni - september		5
Grondgebonden zoogdieren			
Noordse woelmuis (vallenonderzoek)	augustus - november		1-2-3 (materialen uitzetten, controleren, ophalen)
Vleermuizen			
	Gebiedsfunctie	Periode	Aantal bezoeken
	Kraamkolonies en zomerverblijven (3 bezoeken)	Paarverblijven en zwermgedrag (2 bezoeken)	5
Gewone dwergvleermuis	half mei - half juli	augustus-oktober	
Ruige dwergvleermuis	half mei - half juli	augustus - oktober	
Laatvlieger	half mei - half juli	augustus - oktober	

5 Habitattoets

Hieronder wordt eerst een globale toets uitgevoerd en aldus nagegaan of een vergunning nodig is op grond van de Wnb. Dit gebeurt aan de hand van de hoofdvraag in Bijlage 1.7.2, of er een kans is op een significant verstorend effect.

Gezien de ligging van het plangebied op meer dan 190 meter afstand van Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (Figuur 2 en Figuur 3), de optredende storende factoren en de gevoeligheid van de relevante typen en soorten daarvoor (zie §5.1.1 en Tabel 3), is het in dit stadium al duidelijk dat het plan geen significante gevolgen kan hebben voor de natuurlijke kenmerken van het gebied, oftewel de instandhoudingsdoelen ervan. Er is dus zeker geen significant negatief effect, maar mogelijk wel een negatief effect. Dat wordt hieronder in een voortoets (§5.2) onderzocht.

5.1 Significantie

In het kader van deze toetsing is uitgegaan van de door het Steunpunt Natura 2000 in mei 2010 gepubliceerde 'Leidraad bepaling significantie'.

Er is sprake van een significant effect als er als gevolg van het project effecten zijn waardoor de instandhoudingsdoelstellingen op de lange termijn niet gerealiseerd kunnen worden. Onder effecten worden verstaan verslechtering van habitats en kwaliteit leefgebied van soorten en verstoring van soorten.

Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort dan wel de kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, kan sprake zijn van significante gevolgen.

Deze bepalingen kunnen anders liggen indien de afname minder dan de minimum-oppervlakte van het habitatype (1 are) is (er is dan per definitie geen sprake van een meetbare afname) of wanneer het effect opgevangen kan worden in de natuurlijke fluctuaties, door de veerkracht van het gebied.

Verslechtering van habitattypen en het leefgebied van soorten treedt op wanneer in een bepaald gebied de door dit habitatype of leefgebied van soorten ingenomen oppervlak afneemt of wanneer de kwaliteit afneemt. Het gaat dan om de specifieke structuur, functies en staat van instandhouding van typische soorten. Daarmee is nog niet gezegd dat elke verslechtering leidt tot een significant effect.

Een significant effect op soorten kan optreden wanneer door het verstorend effect (of door het cumulatieve effect van dit en andere projecten) de instandhoudingsdoelstelling van een bepaalde populatie niet kan worden behaald.

Van meetbare sterfte veroorzaakt door een project ten opzichte van natuurlijke sterfte is pas sprake indien de extra sterfte meer dan 1% van de natuurlijke jaarlijkse sterfte is. Strikt tijdelijke effecten zijn ook niet significant.

5.1.1 Gevoeligheid van de habitattypen en soorten

De gevoeligheid van een habitatype of soort voor een storende factor bepaalt of er negatieve gevolgen kunnen zijn voor dat type of die soort. In Tabel 3 is voor alle habitattypen en soorten waarvoor Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder is aangewezen de gevoeligheid aangegeven voor de storende factoren. Hierbij is gebruik gemaakt van de 'Effectenindicator' van het ministerie van EZ⁶. Hierbij is uitgegaan van de activiteit "landrecreatie", maar zijn enkele factoren verwijderd omdat ze in dit geval niet optreden in het Natura 2000-gebied. Dit betreft "oppervlakteverlies" en "verontreiniging". Verder zijn de originele aanduidingen in de tabel gezet, maar wordt verderop in de voortoets de eventuele beperkte werking van deze storende factoren besproken. Voor de habitattypen en soorten die gevoelig zijn voor een of meer factoren zouden er dus mogelijk negatieve gevolgen kunnen zijn van het project.

→ <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicator.aspx>

Tabel 3.
Gevoeligheid van de relevante habitattypen en soorten in Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder voor de verschillende storende factoren. Zie tekst.
ng = niet gevoelig, G = gevoelig, ZG = zeer gevoelig, nvt = niet van toepassing, ? = niet voldoende informatie om hierover een uitspraak te doen.

soorten	Storende factoren			
	Geluid / trilling	Licht	Optische verstoring	Mechanische effecten
Habitattypen				
H4010 'Vochtige heiden'	nvt	nvt	G	G
H6430 'Ruigten en zomen'	nvt	nvt	G	G
H7140 'Overgangs- en trilvenen'	nvt	nvt	G	G
H91D0* Hoogveenbossen	nvt	nvt	G	G
Vissen				
Bittervoorn	ZG	G	G	ZG
Kleine modderkruiper	ZG	G	G	ZG
Rivierdonderpad	G	?	?	ZG
Zoogdieren				
Meervleermuis	G	ZG	G	ZG
Noordse woelmuis	?	?	?	G
Broedvogels				
Kemphaan	G	G	ng	G
Rietzanger	G	G	ng	?
Roerdomp	G	G	G	ZG
Niet-broedvogels				
Grutto	G	G	ng	?
Kemphaan	G	G	ng	G
Roerdomp	G	G	ZG	ZG
Smient	ng	G	ng	G
Slobeend	ng	G	ng	G

Daarnaast kan tijdens de bouw van het clubgebouw en aanleg van de tennisbanen door toegenomen stikstofdepositie sprake zijn van (significant) negatieve effecten op relevante habitattypen.

5.2 Effectbeoordeling

In onderstaande paragrafen wordt per storende factor beschreven wat de gevolgen zijn voor de gevoelige of zeer gevoelige soorten en typen (zie Tabel 3).

Daar waar effecten worden beschreven, worden de gevolgen alleen beschreven voor die habitattypen en die soorten die inderdaad op enige manier daarvan gevolgen zouden kunnen ondervinden (vgl. Tabel 3). De niet genoemde typen en soorten zijn wel degelijk meegenomen in de beoordeling of de effecten gevolgen daarvoor zouden kunnen hebben.

5.2.1 Geluid en trillingen

Geluid tijdens aanleg en het gebruik het tennispark en de natuurisbaan is niet van belang voor habitattypen. De Bittervoorn en Kleine modderkruiper zijn soorten die zeer gevoelig zijn voor geluid (zie Tabel 3).

Aanleg en het gebruik van het tennispark en natuurisbaan zal leiden tot enige productie van geluid en trillingen, en dan met name tijdens heiwerkzaamheden. Deze zullen relatief kortdurend zijn. Vanwege de afstand, de afschermdende werking door de lintbebouwing van Wormer naar het noorden, de demping van trillingen door de aanwezige veenbodem, en de korte duur van de productie van geluid en trillingen kan in de praktijk geen sprake zijn van hinder voor Kleine modderkruipers en Bittervoorns die zich mogelijk in nabijgelegen zones in het Natura 2000-gebied bevinden.

Tijdens de aanwezigheidsfase zullen de geluiden van de sportactiviteiten niet sterk genoeg zijn om gevoelige soorten in het nabijgelegen Natura 2000-gebied negatief te beïnvloeden.

Conclusie Geluid

Het is duidelijk dat er door de aard van de activiteiten en de beschermde waarden geen negatieve gevolgen kunnen zijn voor het Natura 2000-gebied door geluid en trillingen.

5.2.2 Licht

Licht tijdens aanleg en het gebruik het tennispark en de natuurisbaan is niet van belang voor habitattypen. De Meervleermuis is een soort die zeer gevoelig is voor licht, de overige relevante soorten gevoelig (zie Tabel 3).

Tijdens de aanleg van het tennispark en natuurisbaan zal het terrein 's nachts niet met kunstmatige lichtbronnen worden verlicht. Tijdens de gebruiksfase van het tennispark en de natuurisbaan zullen alleen

de banen verlicht worden. Het licht zal alleen op de banen gericht zijn waardoor lichtuitstraling naar de omgeving beperkt zal zijn. Naar het noorden toe zal licht worden afgeschermd door de lintbebouwing van Wormer. Het nabijgelegen Natura 2000-gebied op ongeveer 190 meter afstand zal niet negatief beïnvloed worden.

Conclusie Licht

Het is duidelijk dat er door de aard van de activiteiten en de beschermde waarden geen negatieve gevolgen kunnen zijn voor het Natura 2000-gebied door licht.

5.2.3 Optische verstoring

Optische verstoring tijdens aanleg en het gebruik het tennispark en de natuurijsbaan is van gering belang voor habitattypen. De Roerdomp is een soort die zeer gevoelig is voor optische verstoring (zie Tabel 3). Geschikt biotoop voor deze soort ontbreekt echter in het open graslandgebied van de delen van het Natura 2000-gebied die liggen bij het plangebied.

Ook de soorten Bittervoorn, Kleine modderkruiper en Meervleermuis zijn gevoelig voor optische verstoring.

De aanleg van het tennispark en de natuurijsbaan kan in geringe mate leiden tot optische verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Voor de vissen Bittervoorn en Kleine modderkruiper, die zich in sloten bevinden op minimaal 190 meter afstand van het plangebied, is dit niet relevant. Voor de 's nachts actieve Meervleermuis ook niet. Deze soort verplaatst zich voornamelijk via brede watergangen.

De open kavel van het tennispark zal bovendien in de gebruiksfase worden omrand met bosschages van struiken. Deze bosschages zorgen dat het tennispark wordt afgeschermd van het nabijgelegen Natura 2000-gebied.

Conclusie Optische verstoring

Het is duidelijk dat er door de aard van de activiteiten en de beschermde waarden er geen belangrijke negatieve gevolgen kunnen zijn voor het nabijgelegen Natura 2000-gebied door optische verstoring.

5.2.4 Mechanische effecten

Mechanische effecten tijdens aanleg en het gebruik het tennispark en de natuurijsbaan zijn van gering belang voor habitattypen. De Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Meervleermuis en Roerdomp zijn soorten die zeer gevoelig zijn voor mechanische effecten (zie Tabel 3).

De aanleg van het tennispark en de natuurisbaan zorgt niet voor verstoring in het nabijgelegen Natura 2000-gebied door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten.

Conclusie Mechanische effecten

Het is duidelijk dat er door de aard van de activiteiten en de beschermde waarden geen negatieve gevolgen kunnen zijn voor het Natura 2000-gebied door mechanische effecten.

5.2.5 Cumulatieve effecten

Er zijn geen andere plannen en projecten bekend die spelen in en bij Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder, die in combinatie met dit project, kunnen leiden tot significant negatieve effecten.

5.3 Conclusie Voortoets

Het is duidelijk dat er door de aard van de activiteiten en de beschermde waarden geen negatieve gevolgen kunnen zijn voor het Natura 2000-gebied door de storende factoren geluid, trillingen, licht en mechanische effecten. Tevens zijn er geen belangrijke negatieve gevolgen voor het nabijgelegen Natura 2000-gebied door optische verstoring.

6 Toetsing Bijzonder Provinciaal Landschap

In het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) zijn ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van nieuwe stedelijke ontwikkelingen, toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast.

Aan de hand van de kernkwaliteiten moet een zorgvuldige afweging worden gemaakt of een ruimtelijke ontwikkelingen wel of niet mogelijk is.

De afweging of sprake is van een aantasting is van de kernkwaliteiten aan de hand van de beschrijvingen van de kernkwaliteiten, ligt bij de gemeente.

In de ruimtelijke onderbouwing van een bestemmingsplan dat een ontwikkeling in het BPL mogelijk maakt, moet worden gemotiveerd dat de ter plaatse geldende kernkwaliteiten niet worden aangetast.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, gericht op de wezenlijke kenmerken en waarden van natuur en landschap) en Provinciale Monumenten hebben een eigen regime en vallen daarom buiten het BPL-regime.

Omdat Noord-Holland rijk is aan weidevogels spant de provincie zich in om duurzame weidevogelpopulaties en duurzaam beheer te bevorderen.

Dit doet zij onder andere door gebieden planologisch te beschermen als Bijzondere Provinciaal Landschap (BPL) met de kernkwaliteit 'habitat voor weidevogels', door te investeren in leefgebieden van weidevogels en door het weidevogelbeheer te subsidiëren.

De planologische bescherming betekent dat een BPL in principe niet mag worden aangetast door de ontwikkeling van bijvoorbeeld woningen, infrastructuur of andere ingrepen. Als de provincie zo'n ontwikkeling toch, onder voorwaarden, toestaat, dan moeten de negatieve effecten worden tegengegaan of gecompenseerd.

Het plangebied bevindt zich binnen de begrenzing van de door de provincie Noord-Holland onderscheiden BPL-nummer 29. "Wormer- en Jisperveld".

In een toetsing met betrekking tot een Bijzondere Provinciaal Landschap wordt onderzocht in hoeverre plannen of ingrepen negatieve gevolgen voor de kernkwaliteiten van het betrokken gebied hebben.

Figuur 4.

Ligging Bijzonder Provinciaal Landschap (groen) bij plangebied, bron; provincie Noord-Holland.

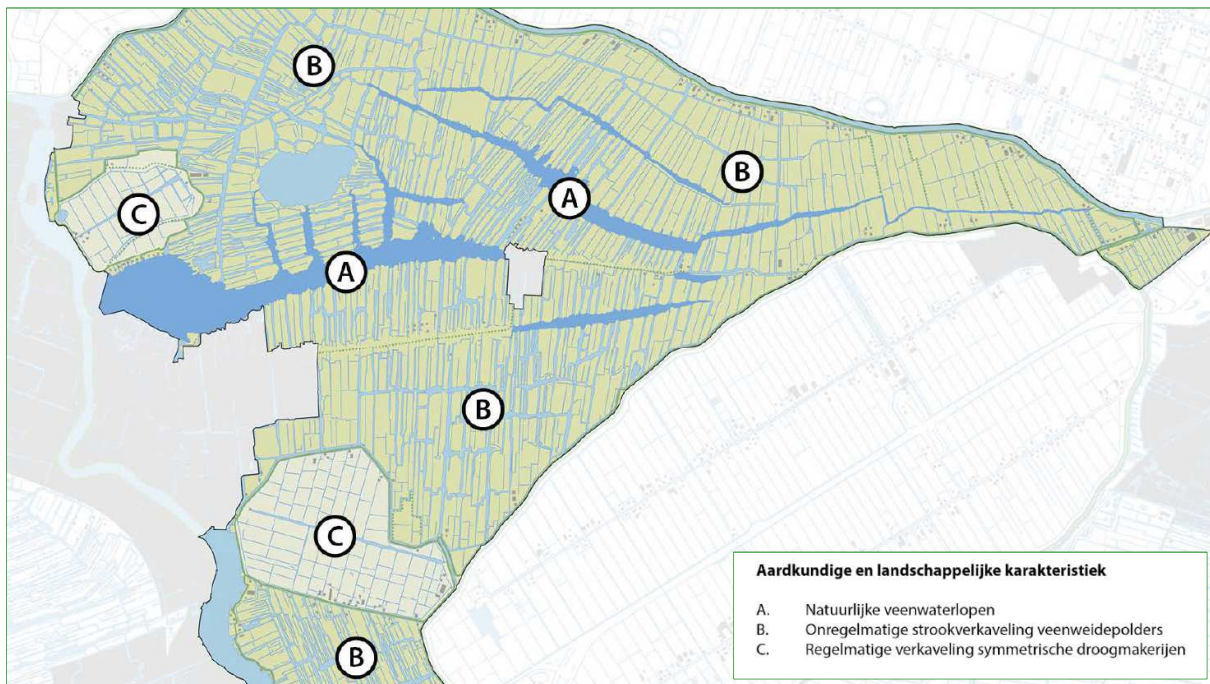
6.1 Kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten worden beschreven aan de hand van drie provinciale kernwaarden:

1. Aardkundige en landschappelijke karakteristiek: de landschapstypen en de belangrijkste kenmerken van deze landschappen.
2. Openheid en ruimtebeleving: de beleving van de ruimte, de horizon en de oriëntatiepunten.
3. Ruimtelijke dragers: de driedimensionale structuren en lijnen die in het (vlakke) landschap het beeld bepalen en begrenzen.

Figuur 5.

Kaart met de aardkundige en landschappelijke karakteristiek van BPL "Wormer- en Jisperveld" (bron, Provincie Noord-Holland).

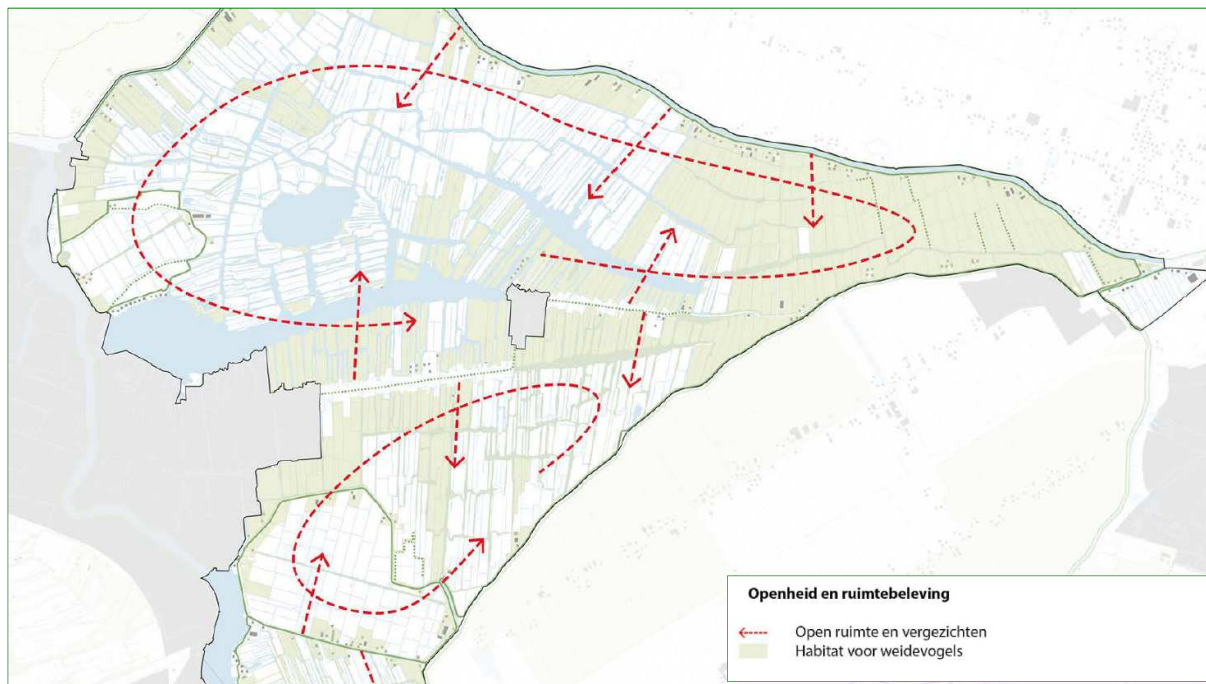
6.1.1 Aardkundige en landschappelijke karakteristiek

Het verkavelingspatroon van de veenweidepolders is eeuwenlang grotendeels onveranderd gebleven en maakt het landschap met haar geschiedenis zichtbaar. Het is van zeer hoge cultuurhistorische waarde. Deze kernkwaliteit is onvervangbaar. Ruimtelijke ontwikkelingen die het verkavelingspatroon van de veenweidepolders wijzigen of ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot het dempen of wijzigen van sloten en andere waterlopen, zijn in ieder geval een aantasting van deze kernkwaliteit. In de droogmakerijen worden ruimtelijke ontwikkelingen die uitgaan van het rechthoekig karakter van de verkaveling niet als aantasting beschouwd.

Bij de realisatie van het tennispark en verplaatsing van de natuurijsbaan wordt het verkavelingspatroon niet gewijzigd en worden sloten en andere waterlopen niet gedempt of gewijzigd. De kernkwaliteiten "natuurlijke veenwaterlopen" en "onregelmatige strookverkaveling veenweidepolders en regelmatige verkaveling symmetrische droogmakerijen" zullen dan ook niet worden aangetast.

Figuur 6.

Kaart met de openheid en ruimtebeleving binnen BPL "Wormer- en Jisperveld". Tevens is hier het habitat voor weidevogels aangegeven (bron, Provincie Noord-Holland).

6.1.2 Openheid en ruimtebeleving

Deze provinciale kernwaarde is gedefinieerd in de kernkwaliteiten 'open ruimten en vergezichten' en 'habitat voor weidevogels'.

Open ruimten en vergezichten

Het open weidegebied in het BPL Wormer- en Jisperveld is van grote waarde. De openheid is zeer kwetsbaar omdat in het vlakke land bijna elke ruimtelijke ingreep zichtbaar is. Ruimtelijke ontwikkelingen in het open landschap die leiden tot (verdere) verdichting of verrommeling zijn een aantasting van deze kernkwaliteit. Een uitzondering vormen bijvoorbeeld fietspaden, omdat die niet van invloed zijn op de openheid. Ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot een hoge mate van verdichting in de linten zijn eveneens een aantasting van deze kernkwaliteit.

De realisatie van het tennispark en verplaatsing van de natuurbaan, aansluitend op het dorp Wormer, en in de dorpsrand gelegen, ligt aan de rand van de open ruimte en er vindt geen verdichting plaats op de locaties met vergezichten (zie Figuur 6). Aantasting van deze kernkwaliteit is dan ook niet aan de orde.

Habitat voor weidevogels

Het ideale habitat voor weidevogels heeft een combinatie van de volgende ruimtelijke sleutelfactoren: omvangrijke aaneengesloten gebieden gekenmerkt door openheid, het ontbreken van verstoring (door opgaande elementen, zoals bebouwing, beplanting en masten

en door infrastructuur en activiteiten die geluid en onrust veroorzaken), de aanwezigheid van micro-reliëf, graslandareaal en een relatief hoog waterpeil. De aanwezigheid van deze combinatie van factoren in dit BPL is onvervangbaar. Kwetsbare weidevogelsoorten keren bij verstoring doorgaans niet terug.

Ruimtelijke ontwikkelingen die het habitat voor de weidevogels verkleinen zijn in beginsel een aantasting. Verstoring of het toevoegen van opgaande elementen die leiden tot een verkleining van het habitat, of ruimtelijke ontwikkelingen die een verslechtering van sleutelfactoren tot gevolg hebben zijn eveneens een aantasting van deze kernkwaliteit.

Ruimtelijke ontwikkelingen die niet leiden tot extra verstoring van het habitat en waarbij de verstoring valt binnen de verstoringszone van bestaande elementen zoals bijvoorbeeld gebouwen en wegen, verkleinen het habitat niet. Ze worden daarom niet als aantasting van de kernkwaliteit beschouwd.

In dit geval is sprake van de bouw van een clubgebouw en aanleg van (tennis)banen, inclusief een afscheidende haag met beplanting.

In hoeverre sprake kan zijn van negatieve gevolgen voor deze kernkwaliteit zal in §6.2 worden onderzocht.

6.1.3 Ruimtelijke dragers

Ruimtelijke dragers zijn binnen het plangebied niet van toepassing. Het gaat in dit geval om de kernkwaliteiten “ringdijken en –vaarten (en -sloten), inclusief Knollendammervaart en Noordhollands kanaal”, “bebouwingslinten” en “stolpenstructuren”.

6.2 Effectbeoordeling project op weidevogels

De vraag is of de realisatie van het tennispark en de verplaatsing van de natuurijsbaan effect kunnen hebben op het aanwezige weidevogelleefgebied cq de aanwezige weidevogels.

Bij een analyse van de aantallen en dichtheden van weidevogels in 30.000 ha weidevogelgebied in 2006 in Laag Holland is bepaald dat vanaf een afstand van 175 meter geen sprake meer is van enige negatieve invloed van bebouwing op weidevogels (VAN 'T VEER & SCHARRINGA, 2008).

Het plangebied bevindt zich binnen de grenzen van BPL Wormer- en Jisperveld (zie Figuur 6). Tevens zijn tijdens een weidevogelonderzoek in Noord-Holland (KORTHORST ET AL., 2019) binnen het plangebied en de verstoringszone van 175 meter territoria van weidevogels vastgesteld (zie Figuur 7). Het gaat om tien territoria binnen het plangebied. Het betreft zeven territoria van Kievit, twee territoria van Tureluur en één territorium van Scholekster. Binnen de verstoringszone (en buiten het plangebied) bevinden zich negentien territoria. Het gaat hier om twee territoria van Kievit, twaalf territoria van Grutto, twee territoria van Scholekster, één territorium Tureluur, één territorium Graspieper en één territorium Krakeend.

Van het plangebied bevindt zich 3,9 ha binnen het BPL Wormer- en Jisperveld, van de verstoringszone bevindt zich 9,5 ha binnen het BPL. Van het plangebied binnen het BPL zal 1,6 ha omgevormd worden tot tennispark. De natuurijsbaan van 1,1 ha zal verplaatst worden naar weidevogelgebied van hogere kwaliteit waardoor hier alleen kwaliteitsverlies optreedt. De overige 1,2 ha van het weidevogelleefgebied binnen het plangebied zal behouden blijven. Echter zal het overige deel zich rondom het tennispark en natuurijsbaan bevinden en zal alleen kwaliteitsverlies optreden. In het totaal zal sprake zijn van een direct oppervlakteverlies van 1,6 ha aan weidevogelleefgebied. Op 2,3 ha (1,1 plus 1,2) van het weidevogelleefgebied binnen het plangebied zal alleen kwaliteitsverlies optreden.

Het plangebied ligt binnen de grenzen van BPL Wormer- en Jisperveld en is grotendeels geschikt habitat voor weidevogels. Dat blijkt ook uit het relatief grote aantal territoria van weidevogels dat in het plangebied en in de verstoringszone van 175 meter daaromheen is vastgesteld, ook van een kritische soort als de Grutto.

De aanleg en het gebruik van het tennispark en natuurijsbaan zal daarom een negatief effect hebben op de kernkwaliteit "habitat voor weidevogels" in BPL Wormer- en Jisperveld.

Daarnaast zal deels in het broedseizoen van weidevogels worden gewerkt.

6.3 Alternatieve locatie en belang

Onderzocht is of een alternatieve locatie tot de mogelijkheden behoort. Na een alternatievenafweging bleek de huidige locatie het meest geschikt voor de realisatie van de plannen. De huidige locatie bevat voldoende oppervlakte voor de realisatie van de plannen. Tevens zijn de alternatieve locaties geschikt voor woningbouw, waardoor bij de huidige plannen een groter aantal woningen gerealiseerd kan worden. De huidige plannen leveren een grotere bijdrage aan de woningbehoefte. Tevens zorgt de realisatie van woningbouw op de alternatieve locaties dat de realisatie van het tennispark financieel haalbaar is. De alternatieve locaties zijn daarom niet de meest bevredigende oplossingen.

Figuur 7.

Ligging van het plangebied (rood omkaderd) met verstoringszone (blauw omkaderd) en de territoria van weidevogels in en rond het plangebied.

6.4 Compensatie

Op in totaal 13,4 ha (inclusief verstoringszone en exclusief bebouwd gebied) weidevogelleefgebied zal kwaliteitsverlies zal optreden. Op 1,6 ha weidevogelleefgebied zal ook oppervlakteverlies optreden. Deze oppervlakte zal herontwikkeld worden tot tennispark.

Vanwege het kwaliteitsverlies en oppervlakteverlies is compensatie aan de orde.

6.5 Conclusie

De kernkwaliteit ‘habitat voor weidevogels’ zal door dit project worden aangetast. De realisatie van het tennispark en verplaatsing van de natuurbaan zal een negatief effect hebben op de populaties van weidevogels in het Bijzonder Provinciaal Landschap. De overige kernkwaliteiten van BPL Wormer- en Jisperveld zullen niet worden aangetast door het project.

7

Samenvatting van de conclusies

In deze natuurtoets is de aanleg en het gebruik van het tennispark en natuurijsbaan getoetst aan de landelijke en provinciale natuurwetgeving. Hieronder staan per toets de getrokken conclusies op een rij.

7.1 Toetsing soortbescherming Wnb

De aanleg en het gebruik van het tennispark en natuurijsbaan zal mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de populaties van de in het gebied voorkomende zwaar beschermde soorten. Het gaat om Rugstreeppad (landbiotoop en voortplantingsbiotoop), Noordse woelmuis en gebouwbewonende vleermuizen zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

7.2 Habitattoets

Door de aard van de activiteiten en de beschermde waarden zullen er geen negatieve gevolgen kunnen zijn voor Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder door geluid, trillingen, licht en mechanische effecten. Tevens zijn er geen belangrijke negatieve gevolgen voor het nabijgelegen Natura 2000-gebied door optische verstoring.

In de toets wordt aangetoond dat de genoemde storende factoren niet leiden tot een negatief effect op de soorten en habitattypen waarvoor Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder is aangewezen.

Gezien de toename van stikstofemissie in de aanlegfase van het project is wellicht een berekening van precieze emissie en depositie van stikstof op relevante habitattypen wenselijk voor dit project. Het betreft een zogenaamde 'Aerius'-berekening. Aanbevolen wordt hierover vooroverleg te voeren met het bevoegd gezag, de Provincie Noord-Holland.

7.3 Toetsing BPL

De kernkwaliteit 'habitat voor weidevogels' zal door dit project worden aangetast. De realisatie van het tennispark en verplaatsing van de natuurijsbaan zal een negatief effect hebben op de populaties van weidevogels in het Bijzonder Provinciaal Landschap. De overige kernkwaliteiten van BPL Wormer- en Jisperveld zullen niet worden aangetast door het project.

Geadviseerd wordt te overleggen met het bevoegd gezag om na te gaan in hoeverre er mogelijkheden zijn de negatieve ontwikkeling te compenseren.

7.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Alle aanwezige bebouwing, vegetatie of bodemmateriaal kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- ♣ Ontzie groen en groenvoorzieningen zoveel als mogelijk tijdens de werkzaamheden en bij het (tijdelijk) opslaan van machines en materialen. Gebruik zo klein mogelijke werkbreedtes en gebruik eventuele bouwwegen zowel voor aanvoer als afvoer.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig worden gewerkt dat richting te behouden leefgebied van aanwezig fauna wordt gewerkt en dieren niet ingesloten raken en (meer) kans hebben te vluchten.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zoveel mogelijk van bestaande paden gebruik gemaakt worden, of kunnen nieuw gecreëerde paden herhaaldelijk worden gebruikt om insporing en potentiële verstoring te beperken.
- ♣ Bij de sloop- en bouwwerkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt.

7.5 Aanbevelingen ter bevordering van natuur

Met behulp van enkele eenvoudige maatregelen kan de natuur in het plangebied versterkt worden en krijgen planten en dieren ook in nieuwe ontwikkelingslocaties de ruimte. Er zijn veel goede websites beschikbaar met tips en informatie over groen bouwen en het natuurlijk inrichten van groen.

→ <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

Als aanvulling worden voor dit plan de volgende aanbevelingen gedaan:

- ♣ Laat kunstmatige lichtbronnen het terrein zo kort mogelijk verlichten. Als de banen tijdens actieve periode van vleermuizen (mei - oktober) tot maximaal 23:00 uur verlicht worden zal het tennispark geschikter worden voor langsvliegende en foeragerende vleermuizen.
- ♣ Zorg dat tijdens actieve periode van vleermuizen (mei - oktober) kunstmatige lichtbronnen niet op de watergangen schijnen of gebruik hier vleermuisvriendelijke verlichting. Zo blijven de niet-essentiële vliegroutes en foerageergebieden van Meervleermuis geschikt.
- ♣ Het geschikt maken of openhouden van spouwmuren van nieuwbouw voor vleermuizen.
- ♣ Plaatsen van voorzieningen voor Huismussen, Spreeuwen en Gierzwaluwen d.m.v. speciale dakpannen, vogelvides of inmetzelstenen.
- ♣ Het plaatsen van zogenaamde 'insectenhôtels' aan de muren van de bebouwing, in tuinen of in bestaande of aan te planten groenstructuren.
- ♣ Beplanten en aanleggen van groenstructuren met inheemse soorten zoals meidoorn, Wilde liguster, Klimop en Sleedoorn die insecten, vogels en vlinders kunnen aantrekken. Beplanting kan het beste aaneengesloten worden aangelegd omdat daarmee routes ontstaan voor soorten als Egel, muizen en vleermuizen.
- ♣ Indien bij de inrichting van het plangebied ook gemetselde muren gerealiseerd worden kunnen hierbij speciale materialen toegepast worden die veel sneller dan gebruikelijk een groeiplaats bieden voor muurplanten.

8

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BIJLSMA, ROB.G., 1993 *Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Schuyt & Co., Haarlem.
- BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DIETZ, C., O VON HELVERSEN & D. NILL, 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika*. Tirion Natuur.
- FIELL, C & P., 2018. *Bat roosts in trees: a guide to identification and assessment for tree-care and ecology professionals*. Pelagic Publishing, 20-22 Wenlock Road, London.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- GIES, T.J.A., H. VAN DOBBEN & A. BLEEKER, 2006. *Onderbouwing significant effect depositie op natuurgebieden. Een onderzoek naar de wijze waarop in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn getoetst kan worden of vergunningverlening niet kan leiden tot significante negatieve effecten op de natuur*. Alterra-rapport eindconcept 28 april 2006.
- HEIJNEN, H. 2004. *HABIMONIAK*. Milieufederatie Limburg in samenwerking met het Netwerk van 12 provinciale Milieufederaties en de Stichting Natuur en Milieu.
- HERDER, J.E., J. KRANENBERG, D. HOOGENBOOM, J. HAMERS & K. DEKKER (RED.), 2012. *Atlas van de Noord-Hollandse vissen*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen.
- HOOGENBOOM, D.M., F. VISBEEN, J. WONDERGEM, W. RUITENBEEK (RED.), 2014. *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Alkmaar.
- JANSSEN, J.A.M. & J.H.J. SCHAMINÉE, 2003. *Europese natuur in Nederland. Habitattypen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- JANSSEN, J.A.M. & J.H.J. SCHAMINÉE, 2004. *Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- KORTHORST, M., ROTTEVEEL, J.J.F. & VAN GROEN, F.M. (2019). *Weidevogelonderzoek Noord-Holland 2019*. Tauw, Natuurlijke Zaken & Van der Goes en Groot.
- KRIJGSVELD, K.L., R.R. SMITS & J. VAN DER WINDEN, 2008. *Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*. Bureau Waardenburg bv, Vogelbescherming Nederland.
- KRIJGSVELD, K.L., S.M.J. VAN LIESHOUT, J. VAN DER WINDEN & S. DIRKSEN, 2004. *Verstoringsgevoeligheid van vogels. Literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*. Bureau Waardenburg bv, Vogelbescherming Nederland.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- MAARL, VAN DER, 2013. *Bouwlawaai; hoe ermee om te gaan in de praktijk*. Puetz BV.
- MINISTER VAN LNV, 2006b. *Concept-Alterrarapport 'onderbouwing significant effect ammoniakdepositie op natuurgebieden'* Brief d.d. 14 september 2006, kenmerk DN. 2006/2776.
- MOLENAAR, J.G. DE, 2003. *Lichtbelasting. Overzicht van de effecten op mens en dier*. Alterra-rapport 778, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen.
- NETWERK GROENE BUREAUS, 2017. *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*. Netwerk Groene Bureaus, Odijk.
- NEUMANN, F. & H.E. WOLDENDORP (RED.), 2003. *Praktijkboek Habitattoets. Praktische leidraad voor de toepassing van natuurbeschermingswetgeving bij projecten in Nederland en Vlaanderen*. Sdu Uitgevers, Den Haag.
- ROOMEN, M.W.J. VAN, A. BOELE, M.J.T. VAN DER WEIDE, E.A.J. VAN WINDEN & D. ZOETEBIER 2000. *Belangrijke vogelgebieden in Nederland, 1993-97. Actueel overzicht van Europese vogelwaarden in aangewezen en aan te wijzen speciale beschermingszones en andere belangrijke gebieden*. SOVON-informatierapport 2000/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- SCHARRINGA, C.J.G., W. RUITENBEEK & P.J. ZOMERDIJK, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Landschap Noord-Holland, Heiloo.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – *Nederlandse Fauna 5*. Nationaal

Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

TEAM NATUUR EN LANDBOUW VAN STICHTING NATUUR EN MILIEU, 2004. *Te veel van het goede. Stikstofneerslag op Habitatrichtlijngebieden*. Netwerk van 12 provinciale Milieufederaties en de Stichting Natuur en Milieu.

TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

UCHELEN, E. VAN, 2021. *Bunzing, Hermelijn en Wezel – Kleine Roofdieren*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

VAN 'T VEER, R & C.J.G. SCHARRINGA, 2008. *Weidevogelonderzoek Laag Holland 2006, analyse en interpretatie van de aangetroffen soorten, aantallen en dichtheden in 30.000 hectare weidevogelgebied*. Landschap Noord-Holland, maart 2008.

VLEERMUISVAKBERAAD (NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING VZZ EN GEGEVENS AUTORITEIT NATUUR). *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021.

9 Bijlagen

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Wet Natuurbescherming (Wnb)

De Wet Natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Bijlage 1.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en soorten genoemd in de Europese Vogelrichtlijn.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 4.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 4.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+		+		+	+				+	+	
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+ ¹						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Hermelijn	+		+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+ ²						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+		+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+ ³						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+ ⁴						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

+1:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

+2:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

+3:geldt in de periode juli t/m september

+4:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹.
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 1.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'jaarrond beschermd broedvogels', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in
Buizerd	4	principe jaarrond zijn beschermd met
Gierzwaluw	2	beschermingscategorie:
Grote gele kwikstaart	3	1 = soorten die ook buiten het
Havik	4	broedseizoen het nest gebruiken als vaste
Huismus	2	rust- of verblijfplaats,
Kerkuil	3	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen
Oehoe	3	op dezelfde plaats broeden en die daarin
Ooievaar	3	zeer honkvast zijn of afhankelijk van
Ransuil	4	bebouwing of biotoop,
Roek	2	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats
Slechtvalk	3	broeden en die daarin zeer honkvast zijn of
Sperwer	4	afhankelijk van bebouwing,
Steenuil	1	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in
Wespendief	4	staat zijn een nest te maken.
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken!

Voor jaarrond beschermde soorten kan, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een ‘omgevingscheck’ is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als geen schade optreedt en de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, zal de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met ‘bijzondere’ vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook jaarrond beschermde soorten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen’.

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van

natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrictlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld en er moet een belang zijn voor het project vergelijkbaar met genoemde belangen uit de VRL, HRL of de 'andere soorten'.

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschappelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend. Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, beoordeelt het bevoegd gezag of deze negatieve gevolgen in het licht

van de instandhoudings-doelstellingen aanvaardbaar zijn (zie verder Bijlage 1.6 en 1.7).

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 1.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ingrepen in gebieden die horen bij het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het netwerk of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Getoetst wordt of een ingreep van invloed is op 'wezenlijke kenmerken en waarden', het NNN kent geen toetsing op 'externe werking'. Als een ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Uitgangspunt bij het toestaan van ingrepen is dat netto sprake moet zijn van een versterking van het netwerk.

Bijlage 1.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 1.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 8 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Figuur 8.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.

- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft als onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes of het stilleggen van werkzaamheden.

Bijlage 1.6 Europese wetgeving

Bijlage 1.6.1 Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (HRI) wordt algemeen beschouwd als de richtlijn waarin de bepalingen van de Conventie van Bern (1979, in werking 1982) in het Europees Gemeenschapsrecht zijn omgezet. Hij heeft zowel een gebiedsbeschermend doel als een doel met betrekking tot soortbescherming.

Gebiedsbescherming

De Habitatrichtlijn is gericht op de realisatie van een coherent Europees ecologisch gebiedennetwerk, het zogenaamde Natura 2000-netwerk.

Hiervoor dienen de EU-landen in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aan te wijzen, soms in combinatie met Vogelrichtlijngebieden (zie Bijlage 1.6.2). Als speciale beschermingszones worden alleen gebieden aangewezen met natuurlijke vegetaties (habitats) genoemd in Bijlage I van de Habitatrichtlijn en/of de leefgebieden van diersoorten die zijn genoemd in Bijlage II (zie kader).

De aanwijzing van gebieden als speciale beschermingszone heeft een aantal gevolgen. Zo dienen de EU-landen maatregelen te treffen zodat de natuurlijke vegetaties (habitats) en/of de leefgebieden van de te beschermen soorten zich verder kunnen ontwikkelen. Binnen de aangewezen gebieden kunnen plannen of projecten die 'significante gevolgen' op deze ontwikkeling hebben alleen worden toegestaan indien ze een dwingende reden van groot openbaar belang vertegenwoordigen en indien is aangetoond dat voor het plan of project in kwestie geen alternatief is. Bovendien moeten als vergoeding voor de natuurwaarden die worden aangetast, compenserende maatregelen worden getroffen om de samenhang van het Natura 2000-netwerk te waarborgen.

Soortbescherming

De Habitatrichtlijn beschermt soorten die voorkomen in Bijlage IV. In deze Bijlage zijn soorten opgenomen waarvoor geen verplichting geldt om hun leefgebied als speciale beschermingszone aan te wijzen maar die wel op een andere wijze bescherming behoeven. Zo dienen de EU-landen voor deze soorten onder meer een verbod in te stellen op de beschadiging of de vernieling van hun voortplantings-, groei- en rustplaatsen en moet een verbod gelden op het vangen, vernielen en doden van deze planten en dieren.

Kader

*Bijlagen van de
Habitatrichtlijn.*

Bijlage	Omschrijving
Bijlage I	In deze bijlage staat een lijst met beschermde vegetaties (habitats) waarvoor Habitatrichtlijngebieden worden aangewezen. In Nederland gaat het om 52 habitattypen, waarvan 11 prioritaire typen met een zwaarder beschermingsregime.
Bijlage II	In deze bijlage staat een lijst met 50 diersoorten en 5 plantensoorten waarvoor beschermde gebieden moeten worden aangewezen. In Nederland betreft het 36 soorten.
Bijlage III	Deze bijlage geeft diverse wetenschappelijke selectiecriteria voor de onderlinge beoordeling van mogelijke beschermingszones. Deze criteria hebben vooral te maken met de mate van representativiteit, de oppervlakte, de mate van instandhouding en de herstelmogelijkheden van de habitattypen.
Bijlage IV	In deze bijlage staat een lijst met 87 diersoorten en 4 plantensoorten waarvoor de lidstaten beschermingsmaatregelen moet nemen.
Bijlage V	In deze bijlage staat een lijst met 43 plantensoorten en 19 diersoorten waarvoor exploitatie en onttrekken aan de natuur -indien nodig- moet worden gereguleerd.

Bijlage 1.6.2 Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (VRL) verplicht de lidstaten van de Europese Unie de instandhouding te garanderen van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het Europese verdrag van toepassing is.

Artikel 4 van de Vogelrichtlijn bevat, net als de Habitatrichtlijn, de verplichting tot het aanwijzen van zogenaamde speciale beschermingszones. Deze 'Vogelrichtlijngebieden' beschermen in Nederland 95 vogelsoorten (van Bijlage I van de richtlijn).

Vogelrichtlijngebieden zijn vervolgens, vaak samen met Habitatrichtlijngebieden, ingevoegd in het Natura 2000-netwerk.

Bijlage 1.7 Landelijk: Wet Natuurbescherming

Bijlage 1.7.1 Algemeen

In deze wet is de bescherming van gebieden en soorten geregeld en zijn ook de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn uitgewerkt. De wet kent verschillende typen gebieden, waarbij alleen het eerste door de Minister van EZ wordt aangewezen en de overige door gedeputeerde staten (art. 1.12, 2.1, 2.11):

- ♣ Natura 2000-gebieden: opnieuw begrensde samenstelling van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, 162 gebieden in Nederland.
- ♣ Bijzondere nationale natuurgebieden, (1) opgenomen in natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen ecologische hoofdstructuur), (2) voorgedragen Natura 2000-gebieden die nog niet op de communautaire lijst geplaatst zijn, (3) compensatiegebieden buiten de Natura 2000-begrenzing en (4) gebieden die nodig zijn

voor de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden voor vogels (VRL bijlage I plus 'trekvoegels') of het behoud of herstel van een gunstige staat van instandhouding van habitats en soorten van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V).

- ♣ Bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen: buiten NNN, ander beschermingsregime; o.a. voor het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van soorten van de Rode Lijsten (art. 1.12, lid 1, onderdeel c).

De Minister stelt een nationale natuurvisie vast (art. 1.5), waarin o.a. aandacht wordt besteed aan (lid 3, onderdeel a) het behoud en zondig herstel van een gunstige staat van instandhouding van de van nature in Nederland in het wild voorkomende soorten dieren en planten en de in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats en habitats van soorten; daarnaast ook aan (lid 4) Rode lijsten en aan (lid 5) instandhoudingsdoelstellingen voor de in Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden te beschermen habitats en soorten.

Het aanwijzingsbesluit voor Natura 2000-gebieden (art. 2.1) omvat de instandhoudingsdoelstellingen en de begrenzing van het gebied (in de vorm van een kaart met een toelichting).

Gedeputeerde staten zorgen ervoor dat, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor de onderscheiden gebieden, instandhoudingsmaatregelen getroffen worden die beantwoorden aan de ecologische vereisten van leefgebieden van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en de ecologische vereisten van de typen natuurlijke habitats en de soorten (HRI bijlage II) die in die gebieden voorkomen. Ook treffen zij passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van de habitatrichtlijn een significant effect zouden kunnen hebben (art. 2.2).

Hiertoe stellen zij een beheerplan vast (art. 2.3) en kunnen zij verplichtingen opleggen aan degenen die een handeling verrichten en bij verordening regels opstellen voor categorieën van handelingen of de toegang beperken of zelf handelingen (laten) verrichten (artt. 2.4-2.6). Projecten en handelingen die zijn beschreven in het beheerplan (zoals het bestaande gebruik) en in genoemde provinciale verordening zijn niet vergunningplichtig; voor deze activiteiten is de in de volgende paragraaf beschreven beoordeling al uitgevoerd (art. 2.9, lid 1-4).

Bijlage 1.7.2 Beoordeling van plannen, projecten en andere handelingen

“Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat

afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan” bepaalde voorwaarden (art. 2.7, lid 1).

“Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied” (art. 2.7, lid 2).

Voor bovengenoemde plannen en projecten (ook buiten een Natura 2000-gebied) met significante gevolgen of significant versturende effecten maken het bestuursorgaan resp. de aanvrager van de vergunning een **passende beoordeling** van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied (art. 2.8, lid 1).

Het bestuursorgaan stelt het plan uitsluitend vast, en gedeputeerde staten verlenen voor het project uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten (art. 2.8, lid 3).

Als die zekerheid niet kan worden verkregen, moet voldaan zijn aan elk van de volgende voorwaarden (art. 2.8, lid 4):

- a. er zijn geen alternatieve oplossingen;
- b. het plan of project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
- c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

De voorwaarden zijn nog strenger wanneer er significante gevolgen kunnen zijn voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort. In plaats van punt b hierboven geldt dan dat het nodig is vanwege (art. 2.8, lid 5):

- d. argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
- e. andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

Significantie

Gevolgen zijn ‘significant’ wanneer de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied op lange termijn niet gerealiseerd kunnen worden.

Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort dan wel de kwaliteit van een

habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, kan sprake zijn van significante gevolgen.

Bijlage 1.7.3 Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming (artikel 2.1 lid 4) beschrijven de doelen voor de instandhouding van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties in het wild levende plant- en diersoorten, zoals vereist door de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Deze natuurwaarden moeten in een gunstige staat van instandhouding gebracht of gehouden worden.

De 'staat van instandhouding' van een natuurlijke habitat wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- ♣ het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- ♣ de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- ♣ de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.

De 'staat van instandhouding' voor een soort wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- ♣ uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- ♣ het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- ♣ er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Beschermde natuurmonumenten

Bij Beschermd Natuurmonumenten gaat het om de wezenlijke kenmerken (natuurschoon, natuurwetenschappelijke betekenis, dieren en planten) die in het aanwijzingsbesluit zijn vermeld en of handelingen schadelijk kunnen zijn en deze wezenlijke kenmerken aantasten.

Bijlage 1.7.4 Externe werking

Zowel projecten en andere handelingen in- als buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn. De wet kent namelijk de externe werking. Dit houdt in dat als een activiteit, die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, deze beoordeeld moet worden.

Bijlage 1.7.5 Bestaand gebruik

Onder bestaand gebruik dient te worden verstaan: “gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag”. Voor bestaand gebruik is in principe geen vergunning benodigd. Bestaand gebruik is echter niet vergunningsvrij als sprake is van een project met mogelijk significante effecten voor een Natura 2000-gebied.

Bijlage 1.7.6 Crisis- en herstelwet

Op 31 maart 2010 is de Crisis- en herstelwet in werking getreden. Op 5 juli 2013 is deze voor het laatst gewijzigd en op enkele kleine punten aangepast. Eén van de maatregelen uit de Crisis- en herstelwet zijn wijzigingen van de voormalige Natuurbeschermingswet 1998. Deze wijzigingen hebben als doel om de wet in de praktijk beter hanteerbaar te maken zonder afbreuk te doen aan de beoogde doelen van de wet. Zo wordt in de wet onder andere ‘bestaand gebruik’ geregeld. Verder is een nieuwe regeling ingevoegd over hoe om te gaan met stikstofdepositie, de ‘PAS’ (zie hierna, Bijlage 1.7.7) en wordt voorzien in een verlicht beschermingsregime voor beschermde natuurmonumenten en voor de oude doelen van Natura 2000. Naast deze veranderingen regelt de wet nog een aantal zaken omtrent de procedurele werking van de voormalige NB-wet.

Bijlage 1.7.7 Stikstof

Al jaren is er in veel Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstofdepositie, veroorzaakt door landbouw, verkeer en overige menselijke activiteit. Dit is schadelijk voor de natuur en het belemmert vergunningverlening voor economische activiteiten.

Vanwege een uitspraak van de Raad van State d.d. 29 mei 2019 kan niet meer gebruik gemaakt worden van automatische vergunningverlening op grond van de voorheen geldende drempelwaardes voor stikstofdepositie. Aangetoond moet worden dat er geen significant negatieve gevolgen kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Om de depositie van het project te berekenen moet de meest recente versie van de rekentool ‘Aerius’ (AERIUS 2020) worden gebruikt. Als de projectbijdrage op de meest nabijgelegen ‘stikstofgevoelige habitattypen’ hoger is dan een berekende 0,005 mol/ha/jaar zijn mogelijk gevolgen te verwachten.

Bijlage 1.7.8 Spoedwet aanpak stikstof

Sinds 1 januari 2020 is de Spoedwet aanpak stikstof van kracht.

Belangrijke verandering in de wet is dat geen vergunningplicht meer geldt voor "andere handelingen". Ook is artikel 2.7 van de Wnb in die

zin aangepast dat indien uit een voortoets kan worden afgeleid dat als gevolg van een project significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied zijn uit te sluiten geen vergunningplicht geldt.

Daarnaast maakt de Spoedwet aanpak stikstof het mogelijk om drempelwaarden in te voeren, om bij ministeriële regeling een stikstofregistratiesysteem in te voeren en biedt de Spoedwet de mogelijkheid om nadere regels te stellen aan veevoer om zodoende via deze route de stikstofdepositie als gevolg van veevoer te verminderen.

Bijlage 1.7.9 Wet en Besluit stikstofreductie en natuurverbetering

Sinds 1 juli 2021 is de ‘Wet stikstofreductie en natuurverbetering’ en het ‘Besluit stikstofreductie en natuurverbetering’ van kracht.

Deze wet regelt onder meer drie resultaatsverplichtingen voor stikstofreductie. In 2025 moet minimaal 40% van het areaal van de stikstofgevoelige natuur in beschermde Natura 2000-gebieden een gezond stikstofniveau hebben, in 2030 minimaal de helft en in 2035 minimaal 74%. De wet geeft de opdracht voor een programma van maatregelen om die reductie te bereiken en de natuur te herstellen.

Het Besluit stikstofreductie en natuurverbetering werkt de stikstofwet verder uit, waaronder de bouwvrijstelling. De vrijstelling geldt voor bouw-, aanleg- en sloopactiviteiten. De vrijstelling geldt niet voor de gebruiksfase van wat wordt gebouwd of aangelegd. Dat betekent bijvoorbeeld dat nog steeds een natuurvergunning nodig kan zijn voor stikstofdepositie die wordt veroorzaakt door verkeer op een aan te leggen weg.

Bijlage 1.7.10 Vergunningverlening

Wanneer plannen bestaan om een project in- of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegd gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Voor het uitvoeren van projecten in of nabij beschermde gebieden is vaak een vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming nodig. De hoofdvraag is of er een kans op significant negatieve gevolgen bestaat. Dat is het geval als op grond van objectieve gegevens niet valt uit te sluiten dat het project significante gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het gebied. Op deze vraag zijn twee antwoorden mogelijk:

- ♣ Wanneer uit een voortoets kan worden afgeleid dat als gevolg van een project geen significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied optreden betekent dit dat geen vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming nodig is.
- ♣ Er is kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening (artikel 2.7 lid 2) aan de orde is. Omdat er

kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist (artikel 2.8 lid 1). Uit dit onderzoek, waarbij ook cumulatieve effecten moeten zijn meegenomen, kan blijken (1) dat er geen kans is op een negatief effect. In dat geval wordt de vergunning verleend. Ook kan blijken dat (2) er kans is op een aanvaardbaar negatief effect. In dat geval wordt de vergunning verleend onder voorschriften/beperkingen. Wanneer de gevolgen (3) inderdaad significant blijken te kunnen zijn moet aangetoond worden dat er geen alternatieven zijn, dat er een dwingende reden van groot openbaar belang is en dat voorzien is in compensatie.

De aanvrager moet in de vergunningaanvraag zijn belang bij het verlenen van de vergunning motiveren. Binnen dertien weken na datum van ontvangst wordt beslist of de vergunning verleend wordt, of dat de termijn eenmalig met dertien weken wordt verlengd.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl